

V. A. WIDMONT

SVERDLOVILAISEN MUISTELMIA V. I. LENINISTÄ

Kaikkien mieleen, jotka tunsivat Vladimir Iljitšin, tapasivat ja kuuluivat häntä, on jäänyt ainiaaksi suurmies, ajattelija, vallankumouksellinen ja laajain kansanjoukkojen johtaja, jollainen Lenin oli. Kuulin V. I. Leninin puhuvan monta kertaa, ja olen onnellinen saadessani kertoa muistiini painuneista Leninin erinomaisista piirteistä, suuresta mutta yksinkertaisesta ja vaatimattomasta ihmisestä, jollainen Lenin oli.

Kesäkuussa 1919 VKP(b):n Donin byroo komensi minut, Punaisen Armeijan sotilaan, Moskovaan Yleisvenäläisen TpKK:n Sverdloville nimettyyn neuvosto- ja puolueuetyön keskuskuuluun. Opiskelin siinä koulussa lokakuun loppuun 1919, se oli tuolloin 3½-kuukautinen. Seuraavasta kurssista, joka koottiin syksyllä 1919, opintoaika koulussa piteni ja koulu sai nimekseen Sverdloville nimetty Kommunistinen yliopisto.

Meitä siihen kouluun otettiin silloin ainakin tuhat henkeä. Se oli ensimmäinen senlaatuinen puolue- ja neuvostotyön tekijöitä valmentava koulu.

Jouduin olemaan Moskovassa kesäkuusta 1919 vuoden 1920 alkuun. Kannattaa hieman palauttaa mieleen, millaista aikaa se oli. Denikin rynnisti Moskovaa kohti ja oli syksyllä 1919 jo 300 kilometrin päässä siitä. Hajallelyödyt koltšakilaiset kokosivat hieman voimiaan ja aloittivat hyökkäyksen. Judenitš ryhtyi Pietarin edustalla uudestaan hyökkäykseen, ja lokakuussa tämän joukko-osastot olivat jo Pulkovon kukkulain lähellä. Pohjoisella rintamalla hyökkäsi kenraali Miller. Heitä kaikkia auttoivat aktiivisesti amerikkalaiset, englantilais-ranskalaiset, puolalaiset, japanilaiset ynnä muut imperialistit. Viholliset kävivät Neuvostoliiton kimppuun joka puolelta. Moskovassa ja Pietarissa paljastettiin vastavallankumoukselliset salaliitot. Neuvostokansa sai sinä aikana kokea vilua ja nälkää. Melkein kautta koko maan raivosi lavantautiepidemia.

Nuorella Neuvostovaltiolla oli edessään tavattomia vaikeuksia. Piti järjestäytyä torjumaan imperialistit, piti huoltaa elintarvikkeilla kaupungit ja armeija, saada tuotantolaitokset ja liikenne työskentelemään tunnuksenaan „Kaikki rintamaa varten” ja niissä oloissa rakentaa, saada kuntoon ja lujittaa uutta, historiassa ennennäkemätöntä valtiota — Neuvostovaltiota.

Tuona verrattoman tukalana aikana suuri opettajamme V. I. Lenin osoitti mainion teoreettisen mahtinsa ohella erinomaista valtion johtamiskykyä, poliittista tarkkanäköisyyttä ja horjumatonta tahdonlujuttua ja miehuullisuutta taistelussa vihollisia ja kaikenkalaisia uuden elämän rakennustyössä ilmaantuneita vaikeuksia vastaan. Leninissä ne ominaisuudet yhdistyivät ihmeelliseen inhimilliseen yksinkertaisuuteen sekä kansan, sen elämän, pyrkimysten ja toiveiden syvälliseen tuntemukseen. Leninin sekä hänen perustamansa puolueen voimana on tämä kiinteä yhteys kansaan.

V. I. Leninin senaikaisista kirjoituksista näkyy, että hän harasti tuolloin kaikkia aloja, mitä maan asioissa esiintyy: poliittisia ja sotilasasioita, talouden ja pedagogian kysymyksiä, hallinnollisia sekä kulttuuri- ja valistustyön samoin kuin organisaation ja agitaatio- ja propagandatyön kysymyksiä. Vladimir Iljitš kirjoitti dekreettejä, julistuksia, päätöksiä, ohjekirjelmia, sanomalehtiartikkeleja ja suuria teoreettisia teoksia, puhutteli työläisten ja talonpoikain edustajia. Sen ohella hänellä oli aikaa esiintyä joka toinen tai kolmas päivä isoissa ja pienissä kokouksissa, konferensseissa, puna-armeijalaisille kasarmeissa, työläisille tehtaissa ja kurssilaisille kouluissa.

Sinä aikana näin ja kuulin Iljitšiä monta kertaa.

Heinäkuun 11 p:nä 1919 V. I. Lenin piti meille, Neuvostovaltiotyön keskuskoulun oppilaille tunnetun esitelmänsä „Valtiosta”.

Muistan hyvin sen päivän, kun Lenin tuli esitelmöimään. V. I. Lenin ei esiintynyt kuulijakunnan edessä sillä tavalla kuin ovat myöhemmin ruvenneet tekemään meidän monet puhujamme, propagandistimme, luennoitsijamme ja agitaattorimme. Hän ei lukenut puheitaan, selostuksiaan ja luentojaan paperista. Niinpä tällöinkin, vaikka hän piti esitelmän sangen monimutkaisesta teoreettisesta kysymyksestä, jossa porvarilliset tiedemiehet ja lakimiehet olivat aiheuttaneet paljon sotkua, hänellä oli edessään ainoastaan pieni jäsenyys, emmekä edes huomanneet hänen siihen katsovan, niin harvoin hän lienee siihen vilkaisut.

Hänen puheensa oli sujuvaa ja vapaata, samalla kuitenkin tulista, kiihkeää. Hänen voimakkaan johdonmukainen ajattelunsa tempasi meidät mukaansa, sai kokonaan valtoihinsa. Hänen puheessaan yhdistyivät syvälliset teoreettiset yleistyksiset ja niin yksinkertainen ja selvä esitystapa, niin tavaton

vakuuttavuus, ettemme olleet milloinkaan kuulleet toisten puhujien tai luennoitsijoiden puhuvan sillä tavalla.

Seurasimme Leniniä, hänen eloisaa puhettaan ja hänen käteensä täsmällisiä vaikkei varsin taajoja liikkeitä.

Pikakirjoitusteksti Leninin esitelmästä „Valtiosta” julkaistiin vasta vuonna 1929 — kymmenen vuoden kuluttua. Esitelmästä jäi kuitenkin lujasti mieleeni perusasettamukset valtion synnystä, olemuksesta ja muodoista. Eritoten painui mieleen se, että valtio on toisen luokan herruuden ylläpitämiskoneisto toiseen luokkaan nähden ja että eri muodoistaan huolimatta (monarkia, tasavalta) valtio on kaikissa riistäjyhteiskunnissa ollut hallitsevan luokan diktatuuria, orjanomistajain diktatuuria, tilanherrain ja maa-orjanomistajain diktatuuria. Suojautuipa nykyajan porvarillinen valtio millaisin demokratismin tunnuksin hyvänsä, se on porvariston diktatuuria. Siinä esitelmässään Lenin paljasti amerikkalaisen valedemokratian osoittaen, ettei „missään pääoman valta, koko yhteiskuntaa hallitseva pienen miljardööri-ryhmän valta ole saanut niin karkeaa ilmaisua kuin Amerikassa, missä niin avoimesti harjoitetaan lahjontaa”¹.

Toisen kerran näin V. I. Leninin Puolue- ja neuvostotyön keskuskoulussa lokakuun 24 p:nä 1919, kun tehtiin yhteenveotoja koulun työstä. Hän sanoi puheessaan, että koululla oli suuri merkitys ja että olisi tehnyt mieli määrätä koulunpäättäneet puolue- ja neuvostotyöhön maan eri seuduille, missä oli kova puute työntekijöistä. Huomioiden koulunpäättäneiden yhteisen halun lähteä rintamalle Lenin sanoi, että puolueen Keskuskomitea myöntyy sangen vastahakoisesti antamaan lähes puolet kurssilaisista rintamalle työhön, mutta muodostunut rintamatilanne vaatii sitä. Siinä puheessaan hän lausui ne kuuluisat sanansa, joita toistimme monesti Suuren Isänmaallisen sodan aikana. Ne nostattivat meissä urheutta vihollista vastaan taistellessa:

„Työläisten ja talonpoikain edustajina rintamalle lähtevillä ei voi olla valinnan varaa. Heidän tunnuksenaan tulee olla — kuolema tai voitto”.

Opiskellessani Sverdloville nimetyssä Keskuskoulussa jouduin kuulemaan Leniniä kahdesti muissa tilaisuuksissa koulun ulkopuolellakin. Meitä, sverdlovilaisia, kutsuttiin kaikkiin suuriin istuntoihin ja kokouksiin, toisinaan oli jo etukäteen tiedosamme, missä V. I. Lenin aikoo esiintyä.

Heinäkuun 4 p:nä 1919 olimme läsnä Suuressa teatterissa Yleisvenäläisen TpKK:n, työväen ja puna-armeijalaisten edustajain Moskovan Neuvoston, Yleisvenäläisen Ammattiliittoneuvos-

¹ V. I. Lenin, Teokset, 29. osa, s. 449.— Toim.

ton sekä Moskovan tehdaskomiteoiden puheenjohtajien yhteisessä kokouksessa. Denikin oli aloittanut hyökkäyksensä, ja V. I. Lenin piti laajassa kokouksessa selostuksen „Neuvostovallan nykytilasta ja lähiajan tehtävistä”. Kokouksessa hyväksyttiin vetoamus kaikille työtätekeville, puna-armeijalaisille ja matruuseille.

Leninille oli ominaista ihmeteltävä täsmällisyys, joka todisti nerokkaan johtajamme kehittämää erinomaista järjestyneisyyttä ja syvällistä työntekokulttuuria, toisten ihmisten ja heidän aikansa suurenmoista kunnioittamista. Tuona Neuvostomaalle erikoisen tukalana aikana Lenin tuli istuntoon muutamaa minuuttia ennen määräaikaa. Noin 7—10 minuuttia ennen alkamisaikaa kajahtivat suosionosoitukset. V. I. Lenin istui puhemiehissä niin, että iso maljakko peitti hänet näkyvistämme, ja luki jotain tarkkaavaisesti, varmaankin selostuksensa jäsenystä. Kun istunto oli avattu, hän tuli pöydän takaa. Lavalla ei ollut puhujakoroketta, Lenin tuli lähelle parrasta ja aloitti selostuksensa tavanmukaisesti lukematta paperista, vain silloin tällöin hän vilkaisi pieneen paperiliuskaan.

Neljännän kerran näin ja kuulin V. I. Leninia kasarmissa, Lefortovossa, missä hän puhui rintamalle lähtevälle rykmentille. Meitä sverdlovilaisia oli tullut kasarmiin hiukan ennen, kun olimme saaneet tietää hänen puhuvan siellä. Lenin tuli puna-armeijalaisten luokse ilman mitään erikoisuuksia. Hänellä oli yllään kulunut syystakki, jossa oli musta samettikaulus. Hän riisui päällystakin noustuaan pienelle klubilavalle. Puheenjohtaja antoi Leninille puheenvuoron, ja hän piti pienen mutta innostavan puheen, jossa kuvasi suppeasti mikä tilanne vallitsi maassa Denikinin hyökkäyksen vuoksi sekä rintamalle menevien puna-armeijalaisten tehtäviä. Leninin puhe teki kaikkiin kuulijoihin suuren vaikutuksen ja se sai myrskyisät suosionosoitukset. Lenin poistui heti puheensa jälkeen. Sitten yritti pitää puhetta jokin siviilipukuinen eserrä tai menševikki. Puna-armeijalaiset eivät ruvenneet häntä kuuntelemaan, alkoivat viheltää ja miehen oli häpeissään poistuttava lavalta.

Viimeisen kerran näin V. I. Leninin syksyllä 1919 Suuressa teatterissa pääkaupungin puolueaktiiville järjestetyssä konsertissa. Konsertissa esiintyivät venäläisen näyttämön suurnimet, Šaljapin, Neždanova, Sobinov, Geltser ynnä muut. Monet puolueen ja hallituksen johtajat olivat läsnä. Leninin näimme vasta konsertin lopussa. Kun esirippu sulkeutui, kuului ylhäältä yhtäkkiä ääni: „Eläköön maailman vallankumouksen johtaja Vladimir Iljitš Lenin!”. Sitä seurasivat heti suosionosoitukset.

Istuin eräässä parvekkeen aitiassa ja näin, että V. I. Lenin (hänellä oli päällystakki, sillä teatterissa oli kylmä) nousi istumapaikaltaan suunnilleen keskikohdalta permanttoa ja lähti

hyvin nopein askelin käytävää pitkin näyttämöä kohti. Hän meni sitten näyttämön vieressä oikealla puolen olleesta pikku ovesta orkesterisyvennykseen poistuen katsomosta. V. I. Lenin oli näköjään istunut konsertin aikana muun yleisön keskellä permantopaikalla ja pakeni tervehdyksiä, joita alkoi kuulua konsertin loputtua. Se oli jälleen todistus V. I. Leninin ihmeteltävästä inhimillisestä yksinkertaisuudesta ja vaatimattomuudesta.

